

Lomakylä Kakslauttanen Oy

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Lomakylä Kakslauttanen Oy

Y-tunnus: 0193088-3

Vireilletulopvm: 18.3.2014

Täydennyspvm: 30.4.2014

Etuoikeuspvm: 30.4.2014

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Lomakylä Kakslauttanen Oy:lle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2014:0005.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 5,0 ha

Alueen nimi: Kultakolikko

Sijainti: Sodankylä, Kakslauttanen, Kultaoja. Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, metsätalousalue. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu. Kullanhuuhdonta-alueella sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita, joiden vesitasapainoa ei saa muuttaa ilman aluehallintoviranomaisen lupaa. Nämä alueet, jotka ilmenevät päätöksen liitteestä 4, on huomioitava alueella toimittaessa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville eläimille ja ihmisille.

Perustelut: Alue kuuluu Lapin paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa

lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään mahdollisesti aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuudontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut:

Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuudontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuudontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsittelyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuudonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsittelyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuudonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuudonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuutoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Tämän kullanhuuhdentaluvan vakuudesta on päätetty samalle hakijalle tehdyn päätöksen HL2014:0004 yhteydessä. Vakuus tulee olla asetettuna ennen tämän päätöksen mukaisen toiminnan aloittamista.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, -määrän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Koska hakijalla on kullanhuuhdentalupa alueelle, joka rajoittuu tämän päätöksen alueeseen ja jonka toiminta on yhteneväistä tämän luvan kanssa, on tämän päätöksen vakuudesta määrätty päätöksen HL2014:0004 yhteydessä.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdentalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdentaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Hakija on hakenut lupaa sadekatoksen rakentamiseksi alueelle. Rakennelmaa voidaan pitää kullanhuuhdonnan kannalta välttämättömänä ja kooltaan vähäisenä, kevytrakenteisena ja helposti siirrettävänä.

Luvan saajan on selvitettävä rakennelman rakentamiseen mahdollisesti tarvittavien muiden lupien tarve ja haettava ne asianomaisilta viranomaisilta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Hakijalla on voimassa kullanhuuhdontalupa-alue, jossa toiminta on kaivosviranomaisen maastotarkastuksen perusteella ollut aktiivista ja luvan mukaista.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Sodankylän kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 19.6.2014 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 19.6.2014.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO2014:111) mukaisesti pyytänyt uudet lausunnot hakemuksesta kaivoslain 38 §:n nojalla saamelaiskäräjiltä, alueen paliskunnalta ja alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta. Lausunnot on tullut toimittaa 7.1.2016 mennessä.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 20.5.2014

Lapin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 20.5.2014

Metsähallituksen lausunto 21.5.2014

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Lomakylä Kakslauttasan kunnan kullanhoidon lupahakemusta HL 2014:0005. Haettu alue sijaitsee Sodankylän kunnassa, nelostien länsipuolella Kultaojan varressa. Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä tai kulttuuriperintökohteita.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhoidon luvan myöntämisen yhteydessä:

-Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraalainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitteilla.

-Mahdollisille rakennuksille/rakennelmille on hankittava etukäteen luvat

-Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

-Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:

- o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhoidon alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon
- o Maapuiden ja hakkuutähteiden keruu polttopuiksi vaatii luvan.
- o Valtaukselle kulkemiseen tarvitaan maastoliikennelupa

Metsähallitus katsoo, että kullanhuudontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Sodankylän kunnalle 20.5.2014
Sodankylän kunnan lausunto 24.6.2014

Alueella on voimassa Kultauojan asemakaava (hyväksytty 25.4.2013) sekä Saariselän yleiskaavan muutos, Kakslauttasen alue (hyväksytty 29.6.2011). Asemakaavassa alueeseen kohdistuvat kaavamerkinnot: Retkeily ja ulkoilualue (VR), lähivirkistysalue (VL), katualuetta, matkailua palvelevien rakennusten korttelialue (RM-7) ja alueen osa, jolla sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo). Luontokohteiden vesitasapainon muuttamiseen on haettava aluehallintoviranomaisen lupa. Yleiskaavassa alueeseen kohdistuu kaavamerkintä: Metsä- ja porotalousvaltainen alue (M-p). Sodankylän kunta pyytää huomioimaan asemakaavassa osoitetut luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (luo). Muutoin Sodankylän kunnalla ei ole huomautettavaa kullanhuudontalupahakemuksesta.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 20.5.2014
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 17.6.2014

Haettava kullanhuudonta-alue sijaitsee Sodankylän kunnan alueella, Kakslauttasessa, Kultauojalla.

Alue ei sisälly luonnonsuojeluohjelma- tai luonnonsuojelualueisiin, ei myöskään erämaa-alueisiin eikä Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Kullanhuudonta-alue sijoittuu Lapin paliskunnan alueelle ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata. Alue on vuokrattu hakijalle. Hakija ilmoittaa, että kullanhuudontatoiminta ei häiritse alueen muuta käyttöä. Alue on saamelaisten kotiseutualuetta.

Luontoarvojen suojelu

Hakemukseen ei sisälly tietoja huuhdonta-alueen luonnosta, luontotyypeistä eikä lajistosta. Hakemuksissa ympäristö- ja luontovaikutusten lieventäminen on esitetty yleispiirteisesti.

Kullanhuudonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista.

Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppi esiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan hakijan olisi selvitettävä alueen luontoarvotiedot käyttäen olemassa olevia tiedostoja. Tietoja näistä on saatavissa Metsähallituksen luontopalveluilta, mikäli alueen luontotyyppiä ja lajistoa on inventoitu.

Metsätalousalueellakin toimittaessa tulee huomioida luonnonsuojelulain säännökset ja tavoitteet sekä Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, vesiensuojelu

Hakemukseen on liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Suunnitelma on kuitenkin hyvin yleispiirteinen, eikä siitä tarkemmin ilmene, miten suunnitelmalla todellisuudessa ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja, mm. humuksen ja kiintoaineksen huuhtoutumista vesistöön ottaen huomioon myös tulva-aikaiset virtaamat. Asiakirjoista ei myöskään ilmene, mitkä osat haetuista huuhdonta-alueista ovat aikaisemmin olleet kaivutoiminnan piirissä. Yhteisvaikutuksen kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla kymmeniäkin huuhdontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttavan humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että puronvarsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdonta-kulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueelle on lähtökohtaisesti kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten (kaivoslaki 26 §). Rakentamisen välttämättömyys ratkaistaan kullanhuuhdonta-alueen yhteydessä.

Erämaa- ja muilla alueilla Metsähallitus voi perustellusta syytä vastustaa rakentamista. Tällainen syy voi olla maisemallinen tai aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen etenkin erämaa-alueella ja luonnonsuojelualueella, luonnonsuojeluun liittyvä tai muu näihin verrattava syy. Jos huuhdontaluvan yhteydessä rakentamisen katsotaan olevan välttämätöntä, edetään maankäyttö- ja rakennuslain prosessien mukaisesti ja selvitetään tarvittavat poikkeamiset mahdollisine Natura-selvityksineen ja myönnetään rakennuslupa tai toimenpidelupa määräaikaikaisena.

Kulkeminen alueelle

Hakemuksissa kulku ja huolto huuhdonta-alueille on pääsääntöisesti esitetty tapahtuvan olemassa olevia tieyhteyksiä pitkin

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 20.5.2014

Saamelaiskäräjien lausunto 26.6.2014

Lomakylä Kakslauttanen Oy hakee lupaa harjoittaa lapiokaivua Kultaojan varrella, Sodankylän kunnassa. Haettavan alueen pinta-ala on 5 hehtaaria. Alue sijaitsee Lapin paliskunnan alueella, poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulla erityisesti poronhoitoon varatulla alueella, sekä saamelaisten kotiseutualueella. Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee asemakaava-alueella. Hakija itse on vuokrannut kyseisen korttelin.. Alueelle kuljetaan metsäautotietä pitkin.

Hakijan tarkoituksena on harjoittaa alueella lapiokaivua 1.6.–30.9. välisenä aikana. Käsiteltävä maamäärä on noin 5-10 kuutiota vuodessa. Hakijat hakevat myös lupaa rakentaa sadekatos ihmisille, työvälleineille ja polttopuille. Hakemuksesta ei käy ilmi millaisesta sadekatoksesta on kyse.

Lausunnon perustelut

Kaivoslain 38 §:n toimeenpano ja lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus

Kaivoslain 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista: hallituksen esityksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi on lupaviranomaisen velvollisuus. Kaivoslain 38 §:n mukaan tällöin on otettava huomioon myös hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat (kohta 1), mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee (kohta 2) ja muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kohta 3). Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallituksen

esityksessä ja kaivoslain 38 §:ssä asetettu lupaviranomaisen velvollisuus selvittää luvan mukaisen toiminnan vaikutukset saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ei tällä hetkellä toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla.

Jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset täyttyisivät lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä, tulisi lupa-viranomaisen myös edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sekä konkreettisen arvion luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista luontoympäristöön. Tällä tavalla myös saamelaiskäräjille tarjottaisiin kaivoslain 38 §:n edellyttämä mahdollisuus antaa näkemyksensä lupaharkintaan.

Luvan myöntämisen edellytykset

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 7.6.2012 linjannut, ettei se lähtökohtaisesti vastusta lapiokaivumenetelmään perustuvien kullanhuuhdontalupien myöntämistä sellaisille alueille, joilla on jo ennestään harjoitettu kullankaivutoimintaa. Lupahakemuksessa HL2014:0005 tarkoitettu alue sijaitsee samalla alueella kuin vanha valtausalue 8649/1 – uudessa hakemuksessa aluetta pienennetään uuden kaivoslain mukaisesti 5 hehtaariin. Alueet, kuten HL2014:0005, joilla on ennestään harjoitettu kullankaivutoimintaa, eivät pääsääntöisesti ole enää luonnontilaisia, joten niiden käyttö edelleen kullankaivutoimintaan ei aiheuttaisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia saamelaisten oikeuteen ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan. Lupahakemusten puoltaminen edellyttää kuitenkin, että kaivoslain 34 §:n edellytykset täyttyvät ja lupaharkinnassa menetellään kaivoslain 38 § ja 50 § edellyttämällä tavalla.

Kumpikaan hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n edellytyksiä. Hakemuksista puuttuvat lupaharkinnalle välttämättömät, kaivoslain 34 §:n edellyttämät tiedot. Lain 34 §:n 2 momentin mukaan hakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) toiminnan edellytyksistä:
 - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
 - b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointi-selostukseen;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Hakija ei ole antanut kummassakaan hakemuksessa lupaharkinnan kannalta tarpeellista ja luotettavaa selvitystä kaivoslain 34 §:n 2 momentin kohdista 2), 4), 5) ja 6). Kohdan 2) osalta hakija on toki ilmoittanut haettavien alueiden kaavatilanteen, mutta toteaa, ettei kummallakaan alueella ole merkittäviä arvoja. Hakija toteaa niin ikään, ettei toiminnalla ole kummassakaan tapauksessa vaikutusta saamelaisten elinolosuhteisiin eikä kulttuurin, ja ettei toiminnasta aiheudu Lapin paliskunnan poronhoidolle haittaa.

Hakemusten kohteena olevat alueet sijaitsevat Lapin paliskunnan alueella, erityisellä poronhoitoalueella, jossa poroilla on vapaa laidun oikeus. Vapaa laidun oikeus on edellytys kannattavalle poronhoidolle. Se on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi. Se on turvattu lain tasoisella säädöksellä (PHL 3§). Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivoslain 38 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat haitat poronhoidolle. Hakemuksesta ei kuitenkaan ilmene onko hakija ollut yhteydessä Lapin paliskuntaan, eikä kaivosviranomaisen ole toimittanut saamelaiskäräjille Lapin paliskunnan kantaa hankkeisiin. Saamelaiskäräjät on aiemmissa lausunnoissaan muistuttanut kaivosviranomaista ohjeistamaan hakijoita tekemään hakemukset siten, että hakemukset täyttäisivät kaivoslain 34 § edellytykset. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hakemuksen täyttäminen kyllä tai ei –periaatteella tai lyhyellä lauseella ei täytä kaivoslain 34 §, saati sitten 38 §:n edellytyksiä. Puutteellisesti täytetyt lupahakemukset, kuten HL2014:0004 ja HL2014:0005, kuormittavat viranomaisia turhaan ja hidastavat lupaprosessia hakijan kannalta kohtuuttoman paljon.

Kullanhuuhdontatoiminnan ja muiden maankäyttömuotojen vaikutus saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin ja perinteiseen poronhoitoon

Saamelaiskäräjät on aiemmissa lausunnoissaan korostanut, ettei kullanhuuhdonnan ja siihen liittyvän muun toiminnan vaikutuksia saamelaiseen poronhoitoon ja saamelaisten alkuperäiskansa-oikeuksiin voida arvioida yksittäisten valtausten nojalla, vaan vaikutustenarvioinnissa tulee huomioida alueen kaikki kullanhuuhdontaluvat sekä muu maankäyttö, kuten turismi ja metsätalous. Vaikkei yksittäisestä lapioluvasta kaivosviranomaisen mielestä aiheuttaisikaan olennaista haittaa alueen poronhoidolle, on sillä yhdessä alueen muiden kullanhuuhdontalupien ja maan-käyttömuotojen kanssa poronhoidon harjoittamisedellytyksiä merkittävästi heikentävä vaikutus. YK:n ihmisoikeuskomitea on ratkaisussaan Äärelä et al. vs. Suomi 1997 korostanut, että myös alueella aikaisempien toimenpiteiden vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin. Tässä yhteydessä tulee huomioida mm. alueella aikaisemmin harjoitetun metsätalous-toiminnan ja muun kullankaivutoiminnan vaikutukset saamelaiskulttuuriin. Lapin paliskunnan alueella on merkittävä määrä valtauksia ja uusia lupahakemuksia tulee koko ajan. Lapin paliskunnan poronhoito perustuu laidunkierto, jossa porot siirretään eri laitumille talviksi ja kesiksi, ja mahdollisuuksien mukaan myös keväisin ja syksyisin.

Lisääntynyt kullankaivu alueella yhdessä muiden maankäyttömuotojen kanssa pirstaloivat ja kaventavat paliskunnan käytössä olevia laidunmaita sekä häiritsevät porojen laidunrauhaa, vaikeuttaen näin laidunkiertojärjestelmää. Laidunkiertojärjestelmällä on merkittävä vaikutus laidunten kantokykyyn ja sitä kautta ympäristön tilaan (Metsähallitus 2009: 311).

Laidunrauha, laidunten yhtenäisyys ja laidunten määrä ovat edellytys saamelaisen poronhoidon jatkumiselle. Mikäli laidunkiertojärjestelmästä joudutaan luopumaan, muuttuu saamelaisen poronhoidon perinne, katkeaa saamelais-kulttuurin jatkuvuus ja ympäristön tila heikkenee merkittävästi. Saamelaiskäräjät muistuttaa, että metsähallituslain 4 §:n mukaan Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan.

Myös kaivoslaki edellyttää, että lupahakemuksen käsittelyssä huomioidaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutuminen. Perustuslakivaliokunta on katsonut lausunnossaan (PeVL 32/2010 vp) kaivoslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) johdosta, että kyseessä olevan kaivoslain 50 §:n 2 säännökset takaavat perustuslain 17 §:n 3 momentissa 3 ja YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 7-8/1976, KP-sopimus) 27 artiklassa 4 turvattuja saamelaisten oikeuksia kieleen ja kulttuuriin (mm. poron-hoitoon). Perustuslakivaliokunta (PeVL 32/2010 vp) on edellyttänyt, että kaivoslain 50 §:n 1 momentissa määrättyä olennaisuuskriteereitä tulkitaan ja sovelletaan perusoikeusmyönteisellä tavalla ja ottaen huomioon YK:n ihmisoikeuskomitean KP-sopimuksen 27 artiklaa koskeva käytäntö. YK:n ihmisoikeuskomitea on korostanut YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 27 artiklaan nojautuvissa ratkaisuissaan muun muassa sitä, että saamelaisyhteisön tulee säilyä elinvoimaisena myös tulevaisuudessa ja etteivät pääväestön taloudelliset edut saa vaikeuttaa saamelaisen elämäntavan säilymistä ja kehittämistä (Ilmari Länsman et al. vs. Suomi 1992) (katso myös Äärelä et al. vs. Suomi 1997).

Suomea sitovat kansainväliset veloitteet edellyttävät Suomea, ja Tukesia valtion kaivosviranomaisena, turvaamaan saamelaisten alkuperäiskansa-asemaan liittyvät oikeudet. Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (SopS 7-8/1976) velvoittaa Suomea turvaamaan saamelaisten oikeuden nauttia omasta kulttuuristaan (artikla 27). Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen (SopS 2/1998) artikla 5:ssä sopimuspuolet (mukaan lukien Suomi) sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät nimittäin heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä. Myös kansallinen lainsäädäntö edellyttää tätä.

Lausunnon yhteenveto

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 7.6.2012 linjannut, ettei se lähtökohtaisesti vastusta lapiokaivumenetelmään perustuvien kullanhuuhtontalupien myöntämistä sellaisille alueille, joilla on jo ennestään harjoitettu kullankaivutoimintaa. Lupahakemusten

puoltaminen edellyttää kuitenkin, että kaivoslain asettamat edellytykset täyttyvät ja lupaharkinnassa menetellään kaivoslain 38 § ja 50 § edellyttämällä tavalla.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) vuosikirjapäätöksen KHO:2014:111 (diaarinumero 2371/1/13 ja 2466/1/13) ratkaisuselosteineen. Siinä korkein hallinto-oikeus toteaa muun muassa, että ”Turvallisuus- ja kemikaaliviraston velvollisuutena lupaviranomaisena oli osaltaan turvata se, että kaivoslain 38 §:n mukaiselle asian selvittämistä koskevalle yhteistyömenettelylle oli asianmukaiset edellytykset. Tämä tarkoitti muun ohella sitä, että saamelaiskäräjät sai käyttöönsä riittävän aineiston voidakseen arvioida haetun toiminnan vaikutukset saamelaiskulttuurin kannalta. - - Turvallisuus- ja kemikaaliviraston oli joka tapauksessa selvitettävä hakemuksen mukaisen toiminnan kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaikutukset saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana riippumatta siitä, oliko saamelaiskäräjät osallistunut yhteistyömenettelyyn. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston oli lisäksi luparatkaisunsa perusteluissa hallintolain 44 ja 45 § huomioon ottaen tuotava esille kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun selvityksen merkitys lain 50 §:ssä tarkoitetun lupaharkinnan kannalta.” KHO selkeästi linjaa, että kaivoslain 38 §:n tarkoittama selvitystyö on Tukesin vastuulla, ja ettei Tukesin ole mahdollista ilman 38 §:n mukaista selvitystä arvioida kullanhuhdontaluvan myöntämisen edellytyksiä kaivoslain 50 §:n kannalta. Edellä esitetyn pohjalta saamelaiskäräjät esittää, että Tukes lähettää hakemukset hakijalle täydennettäväksi ja saamelaiskäräjille uuden lausuntopyyntönsä riittävine 38 §:n mukaisine selvityksineen. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen muut vastaavat luvat sekä maankäyttömuodot (mm. metsätalous) kuten kaivoslain § 38 ja § 50 edellyttävät, sekä aikaisempien toimien kumulatiiviset vaikutukset saamelaiskulttuurille ja sen harjoittamisen edellytyksille.

Hakemusten tietojen perusteella edellytyksiä lupien myöntämiselle ei ole ja saamelaiskäräjät vastustaa lupien myöntämistä sille toimitettujen tietojen perusteella.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 3.12.2015

Lapin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.

7) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 3.12.2015

Metsähallituksen lausunto 7.12.2015

Tukes on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa asiassa kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla kullanhuhdontaluvan hakemuksista HL2014:0004 ja HL2014:0005. Kohteet sijaitsevat vierekkäin.

Tukes pyytää lausuntopyyntönsä kaivoslain 38§:n myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Metsähallitus on antanut hakijan kullanhuuhdontalupien hakemuksiin HL2014:0004 ja HL2014:0005 liittyen lausunnot 21.5.2014. Kullanhuuhdonta hakemusalueella on lapiokaivua. Aikaisemmassa lausunnossa ei ole arvioitu toiminnan vaikutuksia saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan. Metsähallituksen aikaisempien lausuntojen vaatimukset tulee huomioida jatkokäsittelyssä.

Kullanhuuhdonta-alue sijaitsee Metsähallituksen hallinnoimalla metsätalousalueella ja ovat rajoitettujen metsätaloustoimien piirissä. Hakemusalueiden pinta-ala on yhteensä noin 10 ha. Alue on Kakslauttanen- Kiilopää, alue 2 ja Kultaoja asemakaavoissa. Kaava ei rajoita haetun kaltaista toimintaa.

Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella.

Metsähallituksella ei ole tällä hetkellä tiedossa ko. alueella nykyistä maankäyttöä muuttavia suunnitelmia. Alueella on laajaa matkailun yritystoimintaa ja virkistyskäyttöä, jotka liittyvät hakijan omaan liiketoimintaan.

Alueella on harjoitettu metsätaloustoimintaa pitkään. Nykyisellään kullanhuuhdonta-alueen ympäröivät metsämaat ovat nuorta ja keski-ikäistä mäntyä kasvavaa kuivan ja kuivahkon kankaan metsää. Alue on luontaisesti uudistuvaa. Nykyistä metsätaloustalokäyttöä hakemusalueella rajoittaa muu alueen maankäyttö.

Kullanhuuhdonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto-yms. vauriot. Polttopuiden ottoon saa maksullisen luvan. Kullanhuuhdontaan tarvittavan maastoliikenneluvan saa tarvittaessa Metsähallitukselta. Kullanhuuhdontaan liittyvään rakentamiseen tulee hakea tarvittavat luvat viranomaisilta.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Metsähallitus arvioi, ettei porotalouden rakenteille kyseessä olevassa tapauksessa aiheudu haittaa, koska porotalouden rakenteita ei ole lupahakemuksen kohteena olevalla alueella.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin

tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi.” KHO:n päätöksen kohteena kullanhuuhdontalupahakemus on HL2012:0057, Midas 2 ja pinta-alaltaan 3,4 ha.

Viitaten edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, alueen sijaintiin vanhalla kaivualueella ja matkailualueella, kaivun suorittamiseen lapiolla ja alueen vähäiseen alaan Metsähallitus katsoo, ettei toiminnasta aiheudu haittaa saamelaiskulttuurin harjoittamiselle yksittäisenä kohteena. Puheena olevan luvan ympärillä olevien muiden kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutuksella voi olla paikallisesti jonkin verran haittaa porotaloudelle.

Edellä mainituilla edellytyksillä ja kullanhuuhdontalupien ehdoilla toimittaessa Metsähallitus arvioi, ettei luvan myöntämiselle ole estettä maanhaltijan puolesta.

8) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 3.12.2015

Saamelaiskäräjät on ilmoittanut 22.12.2015 saapuneella sähköpostilla, että saamelaiskäräjillä ei ole lausuttavaa lupahakemuksesta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Saamelaiskäräjille on toimitettu toisen kuulemisen yhteydessä selvityksen antamista varten kaikilta osin selkeä ja kattava aineisto saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevästä alueiden käyttömuodoista. Toimitettu aineisto sisälsi kaivosviranomaisen laatiman selvityksen karttaliitteineen, josta käy ilmi hakemusalue, sen läheisyydessä olevat vastaavat muut luvat ja maankäyttömuodot. Lisäksi Saamelaiskäräjille on toimitettu luettelo linkeistä, mistä selvityksen tausta-aineistoon voi tutustua sekä tarjouduttu pyynnöstä toimittamaan tausta-aineisto myös paperisena Saamelaiskäräjien käyttöön. Lupaharkinta on tapahtunut kaivoslain 6 luvun mukaisesti. Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Kaivoslain 33 §:n mukaan kaivosviranomainen ratkaisee kullanhuuhdontalupia koskevat asiat. Selvitysten antamisen jälkeen saamelaiskäräjät on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa hakemuksesta.

Muut lausunnoissa esitetyt seikat, joihin kaivosviranomaisella on toimivalta, on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Päättösmaksu

Päättösmaksu 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET	Liite 1. Valitusosoitus Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000) Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä Liite 4. Karttatuloste alueen kaavamerkinnöistä
TIEDOKSI	Lapin paliskunta Lapin ELY-keskus Metsähallitus Saamelaiskäräjät Sodankylän kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

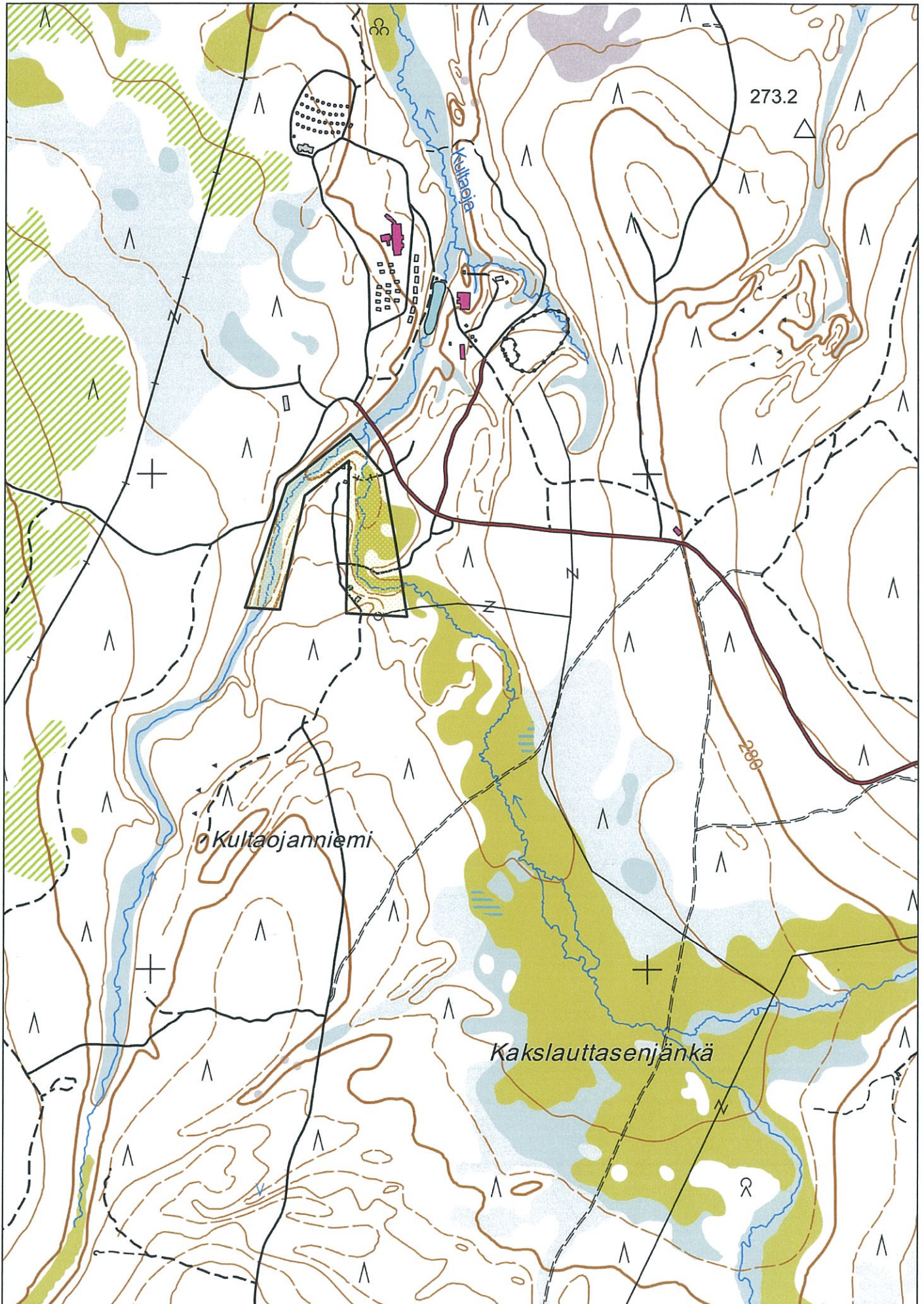
Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

Liite 3.

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2014:0005 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 168. Hakemuksia on vireillä 142. Hakemuksista 50 kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luvuille ja yhteensä 92 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvuille. (lähde: Kaivosrekisteri 18.3.2016). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20%, koska lupa-alueen maksimikoko pieneni 7 hehtaarista 5 hehtaariin.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2014:0005 (5,0 ha) sijoittuu Lapin paliskunnan alueelle, Kaksilauttasen alueelle, Kultaojan varrelle.

Lapin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 454000 ha. Lapin paliskunnan alueelle sijoittuu 31 kpl lainvoimaisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 145 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 6,7 ha, 2 kpl. Alueen läheisyydessä on vireillä 3 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan 12 ha. Lisäksi Lapin paliskunnan alueella on malminetsintään oikeuttavia vanhan kaivoslain mukaisia valtauksia noin 890 ha. Nämä eivät sijoitu haettavan lupa-alueen välittömään läheisyyteen.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuotuinen käsitteltävä maamäärä on noin 10m³. Alueella on tarkoitus harjoittaa kullanhuuhdonta vuosittain 1.6.-30.9. välisenä aikana.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Kultaojan alue kuuluu Metsähallituksen hallinnoimaan metsätalousalueeseen ja se on rajoitettujen metsätaloustoimien piirissä. Alueen puusto on nuorta ja keski-ikäistä mäntyä kasvavaa kuivan ja kuivahkon kankaan kasvatusmetsää. Metsähallitus ei linjauksensa mukaisesti myy kyseessä olevan alueen läheisyydestä maa-alueita.

Liite 3.

Alue sijaitsee osittain matkailukäyttöön vuokratulla ja kaavoitetulla alueella. Kyseinen vuokralainen on luvan saaja. Alueen välittömässä läheisyydessä länsipuolella on sähkölinja. Alueen itäpuolella noin 1,5km päässä kulkee valtatie 4. Uusia vuokrasopimuksia tehtäessä Metsähallitus kuulee alueen paliskuntaa ennen sopimuksen tekemistä.

Näiden lisäksi Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Lupa-alueella tai sen läheisyydessä ei ole muita retkeilytarkoitukseen käytettäviä reittejä tai rakenteita.

Lupa-alueella ei ole poronhoitoon liittyviä rakennelmia. Alueen läheisyydessä eteläpuolella noin 1,5 km:n päässä alueesta sijaitsee Lapin ja Ivalon paliskunnan käytössä oleva teurastamo.

Metsähallitus myy metsästyslupia lupa-alueelle ja sen läheisyyteen. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästyoikeus alueella. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuhdentaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja muissa luvissa annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuhdentaluvan HL2014:0005 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta. Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Harkintaa tehdessä on huomioitu myös se, että toiminta on hyvin pienimuotoista ja sijoittuu pääosin alueelle, joka on jo kaavoituksessa varattu muuhun kuin porotalouden käyttöön. Myös kulku alueelle kaavoitetun alueen kautta.

Lisäksi hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuhdentalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

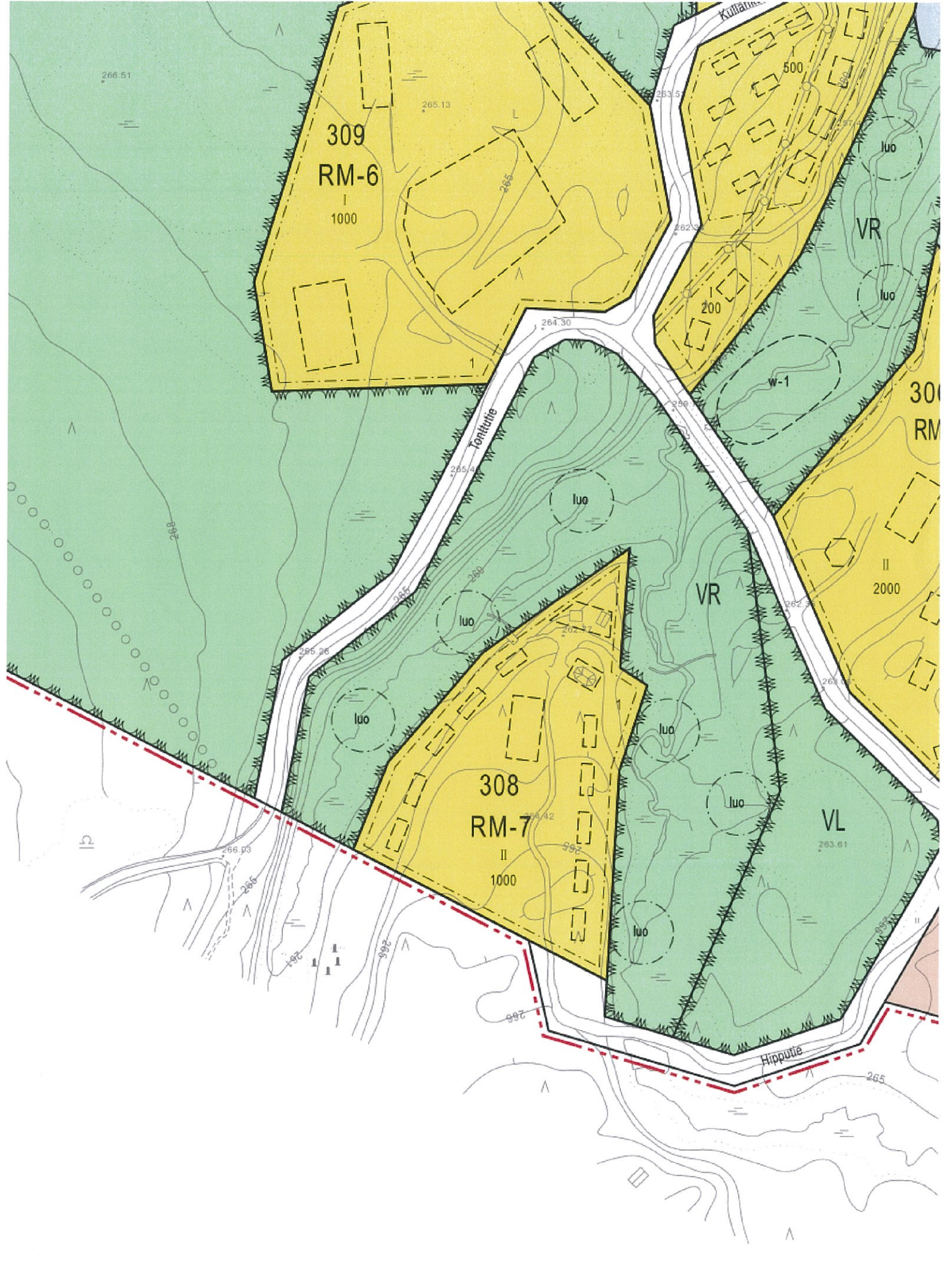
Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Itä-Lapin luonnonvarasuunnitelma (<http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/mt/mt58-ita.pdf>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus

(<http://www.metsa.fi/documents/10739/58225d52-500f-481c-9cdc-82a6159f4be7>)

100m

LITE 4.